

Anarhistička biblioteka

Anti-Copyright

Najgori proizvod fašizma je antifašizam

Najgori proizvod fašizma je antifašizam
2008

Naslovi originala: *Il peggior prodotto dell'antifascismo è
l'antifascismo* i *Ma tu, sei antifascista sì o no?*

“Machete”, br. 3, 11/2008

Prijevod i napomene: Erika Preden

anarhisticka-biblioteka.net

2008

Sadržaj

Najgori proizvod fašizma je antifašizam	5
Jesi ili nisi antifašist?	7

gledišta, nego bi, na dugoročno, postalo i s praktičke točke, kad bi se istrošila kvantitativna iluzija.

Fašisti koji danas šetaju ulicama samo su jedna izraslina svijeta u kojem živimo, možda najodvratniji i najupadljiviji dio, ali ništa više od toga. Trebamo se braniti od njihovih napada, po mogućnosti pokušati ih neutralizirati, ali ne bi smjeli postati javni neprijatelj broj jedan. Usmjeravanjem reflektora na njih privlači se opća pozornost i zagrijavaju se srca, nesumnjivo, ali nažalost dozvoljava i da u sjeni proliferira ono što ih okružuje i proizvodi. Mislim da ne možemo prešutjeti ovaj aspekt samo zbog dobrosusjedskih odnosa. Ako to nisu učinili brojni subverzivni u 20-im i 30-im godinama, kad je fašizam dominirao i brutalizirao, zašto bi mi to trebali učiniti danas?

timuslimanskoj inicijativi. Što bih trebao učiniti, prihvatiti? Nemojmo se šaliti. Antimusliman sam, naravno, ali nisam samo to. Svjestan sam da borba protiv Islama privlači horde novih križara, u crnim i bijelim košuljama, zato bi mi takav prijedlog previše smrdio na katolički integralizam. Na isti bih način, kad bi me neki istočnjački mladić pozvao da sudjelujem na antikršćanskoj inicijativi, odbio poziv. Antikršćanin sam, priznajem, ali nisam samo to. Zato se ne volim družiti ni s osobama koje borbu protiv Crkve pretvaraju u vlastiti sveti rat, previše mi smrdi na islamski fundamentalizam... Kad bih se, dakle, trebao izjasniti u vezi religije, na temelju mojih ideja mogao bih upotrijebiti isključivo pojam *ateist*. Svaka druga definicija, koliko god bila sama po sebi korektna, izgleda mi previše ograničavajuća, nejasna i mutna. Zato svaka antireligijska inicijativa, da bi me zainteresirala, mora jasno iskazati protivnost *svakoj* religiji. Na ovaj se način ograničavaju prilike susreta i mogući kontakti s drugim iskustvima? Svjestan sam toga. Neke ću susrete i kontakte vrlo rado izbjeći.

Eto, uzmite ovo rasuđivanje i prenesite ga iz Nebeskog Kraljevstva u Zemaljske Države. Ishod ostaje isti. Ja sam neprijatelj fašizma, ali sam i neprijatelj demokracije. Između štapa i mrkve, između tiranije pojedinaca i tiranije mnogih ne vidim velike razlike. Za mene su to samo posebni oblici koje država, ili netko u njeno ime, poprima, ovisno o okolnostima i potrebama, da bi nametnula svoj autoritet. A onaj tko želi izbjeći tu dominaciju, zato što smatra da je svaki oblik autoriteta negacija slobode, odbit će ih oba istom snagom i odlučnošću. Zato ne poštujem antifašističke inicijative, kao što mi se ne dopadaju one antidemokratske. Znam da ove prve posjećuju nadasve dobronamjerne osobe, a ove druge pogotovo zlonamjerne. Međutim, namjere, bile one dobre ili loše, ne bi smjele nikad ušutkati kritički duh. Antifašizam ipak ostaje stjecište demokracizma, kao što su i u prošlosti tvrdili mnogi subverzivni. Ja tvrdoglavo insistiram i persistiram na ideji da se borba protiv fašizma ne bi smjela utopiti u antifašističkom kazanu, u čijoj bi se mutnoj vodi razvodnio do nestanka. Što bi bilo štetno ne samo s teorijske točke

Najgori proizvod fašizma je antifašizam

Posljednjih godina se pitanje antifašizma postavlja samo kao *reakcija* na ozbiljne neofašističke napade. Odgovor se sastoji od brojnih glasanih izjava o borbi protiv neofašizma. Problem je što većina ovih reaktivnih pojava pokazuje ideološko lice antifašizma, uz njegov neizbježni teret retorike, militarizacije, emfaze itd.

Antifašizam, kao i druga polja djelovanja (i militantna), animizam, antimilitarizam, antirasizam, antiseksizam itd. su ograničavajući i ograničeni na antagonističku reakciju, a projektno jednaki nuli. Svaki smjer djelovanja koji ne teži potpunoj subverziji, samoodređenju, žalosno je osuđen na neuspjeh. *Otpor* ima demokratsku budućnost, a ne revolucionarnu, ne sprječava gubitak sloboda ni liberticidske napade; neofašistički se napadi, isto kao izrabljivanje čovjeka, životinja i prirode, razvijaju na plodnom tlu ideologija, homologacije i društvenog mira, na koji se tako često prilagođavamo.

Nedostatak revolucionarnih perspektiva tjera nas neizbježno, i sve češće, u konformizam manjeg zla, što sporo i neumoljivo vodi do daljnjih gubitaka slobode.

---

¹ P. Ferrero, talijanski anarhist, torinski čelnik Federacije metalurških radnika, žrtva fašističkog Torinskog pokolja 1922.

² "Proces Marini", započeo 1994. hapšenjem petorice anarhista pri pljački banke u Trentu (A. Budini, C. Tesseri, J. Weir, E. Tziutzie, Ch. Stratigopulos), a završio 2004. izricanjem teških presuda brojnim anarhistima (F. Porcu: doživotna, G. Garagin: 39 god., R. A. Scrocco: 45 god., A. M. Lo Vecchio: 15 god., A. M. Bonanno: 6 god.). Kroz navedeno desetljeće brojni su talijanski anarhisti (izuzevši članove Talijanske anarhističke federacije) bili podvrgnuti konstantnoj represiji (pretresima, hapšenjima) pod optužbom za "subverzivno udruživanje, oružanu bandu, atentate na postrojenja od javne dobrobiti, sudjelovanje u pljački, sudjelovanje u ubojstvu, posjedovanje oružja i eksplozivnih naprava". Cilj istrage bio je dokazati postojanje oružane tzv. Anarhističke insurekcionističke revolucionarne organizacije, vođene Bonannom, što je trebalo dovesti do uništenja anarhističkog pokreta u Italiji (izuzevši Federaciju). Tom su se prigodom na nišanu represije našli i brojni anarhistički časopisi (npr. Canenero, Anarchismo) i skvotovi. Anarhistima je pripisana i otmica s ubojstvom supruge jednog industrijalca ("slučaj Silocchi") iz '89. god. Hapšenja i suđenja bila su popraćena brojnim eksplozijama duž Italije.

U ovakvoj se situaciji opasno ističe ponašanje onih koji žele biti smatrani žrtvama umjesto pobornicima subverzije, možda neshvatljive masama, istim masama kojima se namiguje populističkim ili požrtvovnim proglasima. Antifašisti su i oni koji su preinačili sudbinu anarhista Ferrera,¹ posmrtno ga prikazujući “komunistom”. Antifašisti su i oni koji su željeli Prihvatne centre za strance, vojne intervencije, legalizaciju okupiranih prostora i koji su zatvorili oba oka pred represijom javnog tužioca Marinija,² protiv anarhista i operacijom Cervantes.³ Oni koji se naspram drugačijih, ili pak samo radikalnijih, metodologija napada odaju potkazivanju, i estete ljubitelji bombaških napada i noževa ali samo podalje od vlastitog doma. I vatrogasci su, na koncu, antifašisti.

U antifašističkom frontu ima mjesta za svaki oblik autoritarizma i neodređenosti. Stoga nas nimalo ne iznenađuje što tako parcijalna borba utječe samo na simboličan način. Fašistički napadi su samo vrh vulkana, ali bez kulture i nadasve kritike te *antiautoritarne* prakse nećemo moći ne samo reagirati na nasilje, već ni napasti temelje iz kojih rastu.

Jasno nam je da kretanje područjem kriznog stanja, posebnosti, ide u korist svim politikantima koji, mašući svojom zastavicom, ciljaju isključivo na limitaciju eklatantnih slučajeva da bi zajamčili ne samo društveni mir u kojem prosperiraju, nego i da bi pretvorili (dovoljno se sjetiti već mitskog i povijesno tragičnog Antifašističkog Fronta) svaki oblik borbe u demokratsko i institucionalno sudjelovanje, prerađujući i gazeći najradikalnije tenzije pod okriljem jedinstva *tout court*.

Ili će antifašizam ući u antiautoritarnu perspektivu ili će ostati samo jedna ritualna formalnost.

---

³ “Operacija Cervantes”: 2003. napadnuta je španjolska škola Cervantes u Rimu. Godinu dana kasnije započeli su pretresi i hapšenja anarhista u čitavoj Italiji, pod sličnom optužbom kao i pri “procesu Marini”.

Jesi ili nisi antifašist?

Koliko su mi puta postavili ovo pitanje! Ne mogu ni nabrojati. I kad god sam pokušao odgovoriti na njega pojavili su se brojni nesporazumi i neshvatljivosti. Zar fašizam nije bio italska inačica apsolutnog zla? Iz čega proizlazi da antifašizam može biti samo apsolutno dobro, javna vrlina koju treba isticati i često se njome razmetati. Onaj tko se pri njegovoj nazočnosti mrgodi i ne iskazuje dužno poštovanje, tko ne prenosi njegovu slavnu tradiciju, izaziva podozrive poglede. Uskratiti aplauz antifašizmu sinonim je za sumnjičavu neodređenost, a možda i nešto gore...

Međutim, već bi trebalo svima biti jasno da je antifašistička retorika stigla do krajnje postaje, naročito danas kad se svi pozivaju na “antifašizam”. Svi, čak i parlamentarna Desnica. Radi se o sveopćoj pohabanosti riječi i njihovog značenja: pojam “fašizam” se toliko upotrebljavao i zloupotrebljavao da sada označava sve i ništa. Praktički ništa. Zašto onda insistirati na njemu?

No, najprije da preciziram. Ostavljajući po strani semantičke elukubracije, da li sam antifašist? Naravno, neprijatelj sam fašizma. Ali, smeta me definiranje “antifašist”, pobuđuje u meni uznemiravajući osjećaj. Pretijesno je, gubim zrak. Da, antifašizam je, nesumnjivo, bitna vrlina, no vrlo parcijalne prirode. Čim se organizira i predstavi kao cjelina, prelazi u manu. Radi boljeg objašnjenja upotrijebit ću analogiju. Da li vjerujete u boga? Ja ne, ne vjerujem u nikakvo vrhovno biće. Zato mi je mrska svaka religija, koja god bila, budući da sve izgrađuju svoju moć na navodnom postojanju božanske utvare. Što znači da sam ateist. Logičkim slijedom, istovremeno sam i antikršćanin, antimusliman, antijudaist itd.

Međutim, za mene su ova posljednja svojstva sasvim sekundarna, pripadaju mi iako me ne određuju u potpunosti. Radi se o, točnije rečeno, parcijalnim opisima, koji uzeti pojedinačno ne mogu sasvim izraziti moju cjelinu. To su tipične poluistine koje uzastopnim ponavljanjem mogu postati i laži. Želite prikaz? Recimo, na primjer, da me neki mladi Zapadnjak pozove da sudjelujem na an-